

Pirkanmaalle suunnitellaan vaikuttavuuskeskusta

Vaikuttavuudella tarkoitetaan tavoiteltuja muutoksia, joita tuotteilla saadaan aikaan asiakkaissa. Terveysthuoltoon siirrettynä tämä tarkoittaa potilaan paranemista annetulla hoidolla.

Teksti: Saara Ketola, ortopedian ja traumatologian erikoislääkäri, tekonivelkirurgian asiantuntijalääkäri, apulaisylilääkäri, potilasturvallisuusjohtaja, Tekonivelsairaala Coxa

Keskustelu vaikuttavuudesta Pirkanmaan sairaanhoitopiirin johtajan **Tarmo Martikaisen** kanssa laajentaa ja monipuolistaa käsitettä. Jäämme aluksi pohtimaan, ovatko potilasturvallisuus ja vaikuttavuus oikeastaan samoja asioita.

– Toimintamallien tulee olla ensisijaisesti turvallisia, Martikainen toteaa. Vaikuttavuus tuo yhtälöön mukanaan myös kustannusymmärryksen.

Martikainen työryhmineen on jo parin vuoden ajan laatinut vaikuttavuusjärjestelmän mallinnosta. Terveysthuollon lisäksi vaikuttavuusjärjestelmää voisi jatkossa soveltaa esimerkiksi päihdehuoltoon ja sosiaalihuoltoon.

Vaikuttavuuskeskus

Pirkanmaan kehitystyö voisi johtaa kansallisen vaikuttavuuskeskuksen syntymiseen. Keskus jakaisi ja koordinoisi tietoa ja tekisi yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Vaikuttavuuskeskuksen ajatus etenee pitkin polkuja, joissa on Martikaisen mukaan neljä päähaaraa:

- **Vaikuttavat toimenpidemallit.** Potilasturvallisuus on keskeinen osa hoidon laatua. Turvallinen hoito on vaikuttavaa, kun se toteutetaan oikein ja oikeaan aikaan. Vaikuttavuus pitää siirtää käytännön tasolle ja mieltää se potilaslähtöisesti. Potilaalle halutaan antaa vaikuttavaa hoitoa.

- **Datan validointi** ja analysointi yhdessä toimijoiden kanssa. Haastavinta vaikuttavuustyössä on Martikaisen mielestä saada datan hyödyntäminen ulottumaan läpi koko arvoketjun.

- **IT.** Terveysthuollossa halutaan käyttää hyviä ja tutkittuja hoitoja. Tietotekniset työkalut mahdollistavat nykyään valtavien tietomäärien yhdistämisen ja soveltamisen käytännön työhön. Tutkimustieto ja data-altaiden hoitotuloksiin peilaaminen halutaan tuoda mukaan arkiseen päätöksentekoon. Tulosten lisäksi terveysthuollon toimija voisi myös arvioida hoidon hintaa.

- **Vaikuttavuuden kulttuuri** on nostettu erikseen neljänneksi pääpoluksi, koska asiat etenevät kulttuurin kautta. Kulttuuri voidaan jakaa kehitykseen, toimeenpanoon ja arjen tukemiseen – siis tapaan toimia.

– Vaikuttavuutta kehitettäessä tulee välillä esiin, katsotaanko vaikuttavuutta potilaan vai hoidon tuottajan tai maksajan silmin, Martikainen pohtii. Ovatko tavoitteet samat?

Kustannustietoisuus johtaa osaltaan myös oikeiden hoitolinjojen valintaan. Potilaalle halutaan antaa vaikuttavaa hoitoa, mutta kustannusvaikuttavuus huomioi sen, mihin raha kokonaisuudessaan riittää.

– Priorsointi ei kuitenkaan ole vaikuttavuuskeskuksen tavoitteena, Martikainen korostaa.

Toive on vahva

Vaikuttavuus on nostettu yhdeksi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja Taysin kärkihankkeeksi. Martikainen pohtii jo tulevia hyvinvointialueita, jotka voisivat jatkossa kukin ottaa vastuulleen ja tutkitavaksi eri alapolkuja vaikuttavuudesta, esim. mielen-terveystyö. Potilaalle tämä näkyisi jatkossa parempana hoitona asuinpaikasta riippumatta.

Vaikuttavuus ja potilasturvallisuus yhdessä

Terveystieteiden tutkimuksessa vaikuttavuus tarkoittaa oikeiden asioiden tekemistä. Jo pitkään kliinisessä työssä on käytetty näyttöön perustuvia hoitoja. Entistä tarkemmin pitäisi kuitenkin selvittää myös hoitojen pitkäaikaisvaikutuksia ja nimenomaan potilaan kannalta. Vaikuttavuuden ohjelmassa tavoitteena on kerätä potilaskohtaista elämänlaatumietoa, pystyä varastoimaan laatumietoa ja tutkimustuloksia sekä mahdollistaa helppo tiedon käytettävyys. – Pirkanmaalla ollaan kärjessä, Martikainen kehuu lopuksi. Meistä voi ottaa mallia! ○